

Cyfarfod

PWYLLGOR IAITH (CYFARFOD ARBENNIG)

Dyddiad ac Amser

10.30 y.b., DYDD MAWRTH, 22AIN TACHWEDD, 2016

Lleoliad

Siambr Dafydd Orwig, Swyddfa'r Cyngor, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH

Pwynt Cyswllt

Ann Roberts

01286 679780

annelizabethroberts@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd Dydd Llun, 14 Tachwedd 2016)

PWYLLGOR IAITH

AELODAETH (15)

Plaid Cymru (8)

Y Cynghorwyr

Gareth Wyn Griffith
Elwyn Edwards
Gweno Glyn
R. Hefin Williams
Sedd Wag - Plaid Cymru

Craig ab Iago
Alan Jones Evans
Charles Wyn Jones
John Wyn Williams

Annibynnol (4)

Y Cynghorwyr

Thomas G. Ellis
Eirwyn Williams

Eric M. Jones
Elfed Williams

Llais Gwynedd (3)

Y Cynghorwyr

Alwyn Gruffydd

Owain Williams

Llafur (1)

Y Cynghorwyr Sion W. Jones

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor

Aelod arall a wahoddir

Y Cyngorydd Dyfrig Siencyn, Aelod Cabinet – Y Gymraeg

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

I dderbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

I dderbyn unrhyw fuddiant personol

3. CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG - DRAFFT 4 - 19

I gyflwyno adroddiad y Swyddog Addysg Ardal Gwynedd

Eitem 3

Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Gwynedd

2017-20

(DRAFFT)

1. Gweledigaeth, nod ac amcanion yr awdurdod ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg dros y dair mlynedd nesaf.

Gweledigaeth:

Ein gweledigaeth yw sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant a'r economi yn lleol.

Ein hamcan yw sicrhau gwell mynediad at Addysg cyfrwng Cymraeg i ddysgwyr ar draws rhanbarth y Gogledd sy'n dymuno datblygu, cryfhau neu gynnal eu sgiliau dwyieithog.

“Cael system addysg a hyfforddiant sy'n ymateb mewn ffordd wedi'i chynllunio i'r galw cynyddol am addysg cyfrwng Cymraeg, sy'n cyrraedd ein cymunedau amrywiol ac yn eu hadlewyrchu ac sy'n sicrhau cynnydd yn nifer y bobl o bob oedran a chefnidir sy'n rhugl yn y Gymraeg ac sy'n gallu defnyddio'r iaith gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle.”
(Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg, LIC)

Nod:

Mae Polisi Iaith yr Adran Addysg yn gosod y nod uchelgeisiol o sicrhau bod holl ddisgyblion y Sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg, er mwyn eu galluogi i fod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog y maent yn rhan ohoni. Cydwedda hyn yn dda gyda phrif nod Cynllun Strategol y Gymraeg sef sicrhau datblygiad y Gymraeg fel pwnc a chyfrwng dysgu o oedran cyn-ysgol ymlaen yn ogystal â hyrwyddo'r defnydd a wna ein plant a'n pobl ifanc o'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol.

Amcanion:

Er mwyn gwireddu'r rhaglen uchelgeisiol hon, disgwylir i bob sefydliad roi sylw i'r materion a ganlyn.

- Gosod sylfaen gadarn yn y Gymraeg yn y Blynyddoedd Cynnar, gan sicrhau bod disgyblion o gefndir Saesneg yn cael y cyfle i ddysgu'r Gymraeg cyn gynted â phosibl.
- Yn y Cyfnod Sylfaen, adeiladu ar y sylfaen a osodwyd yn y cyfnod meithrin a derbyn drwy barhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg, a chychwyn ar y broses o ddatblygu eu sgiliau yn y Saesneg. Yn ymarferol, golyga hyn y bydd y mwyafrif o'r ysgolion yn cychwyn cyflwyno'r Saesneg fel pwnc yn y tymor olaf ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen, gan roi sylw i ddatblygu sgiliau darllen, siarad ac ysgrifennu yn yr iaith honno. Y Gymraeg fydd iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen.
- Yn CA2, parhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith. Asesir cynnydd disgyblion yn y Gymraeg a'r Saesneg ar ddiwedd y cyfnod allweddol.
- Yn CA3, sicrhau bod pob disgybl sydd wedi cyrraedd lefel 3+ ar ddiwedd CA2 yn parhau i ddilyn Cymraeg iaith Gyntaf er mwyn sicrhau dilyniant a pharhad priodol.
- Yn CA4, sicrhau bod pob disgybl yn astudio'r Gymraeg fel pwnc hyd at ddiwedd B11 ac yn cael asesiad yn y Gymraeg ar ddiwedd CA4.
- Yn CA3 a CA4, defnyddio'r wybodaeth am gyflawniad blaenorol i sicrhau bod pob disgybl yn parhau i ddatblygu sgiliau yn y Gymraeg a'r Saesneg trwy ddefnyddio'r ddwy iaith yn gyfrwng dysgu.
- Sicrhau bod disgyblion sy'n ddysgwyr y Gymraeg yn CA2 a CA3 yn dysgu'r Gymraeg cyn gynted â phosibl ac yn defnyddio'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu.
- Gwella gwybodaeth a dealltwriaeth disgyblion o nodweddion diwylliannol, manteision economaidd, amgylcheddol, hanesyddol ac ieithyddol Cymru.
- Datblygu'r disgyblion i fod yn ddinasyddion cyfrifol fel eu bod yn cyfrannu'n arwyddocaol

i'r gymdeithas ddwyieithog maent yn rhan ohoni.

Bydd y Cynllun hwn yn canolbwyntio ar yr agweddau a ganlyn o safbwynt Y Gymraeg fel iaith ac fel cyfrwng gan eu gosod fel nodau clir i'n rhaglen waith tair blynedd.

- Gosod sylfaen gadarn ar gyfer y Gymraeg yn ystod addysg feithrin a'r blynyddoedd cynnar.
- Sicrhau dilyniant yn y Gymraeg fel pwnc ac fel cyfrwng dysgu o CA2 i CA3.
- Sicrhau dilyniant yn y Gymraeg fel pwnc ac fel cyfrwng dysgu o CA3 i CA4.
- Cryfhau'r gweithredu yn yr ardaloedd/sefydliadau/ysgolion lle mae data yn dangos yr angen gan arfogi ein penaethiaid a hyfforddi ein gweithlu i ymgymraedd yn llawn at nôd y Cynllun.
- Cryfhau'r defnydd o'r carfanau iaith fel offeryn cynllunio dilyniant mewn ysgolion uwchradd.
- Prif ffrydio gwaith Y Siarter Iaith yng Ngwynedd i waith craidd Y Cyngor.
- Hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol pobl ifanc yn ein hysgolion uwchradd trwy sefydlu a datblygu cynllun tebyg i Siarter Iaith yr ysgolion cynradd.

Bydd y cynllun hwn hefyd yn ymgorffori polisiau a strategaethau Llywodraeth Cymru:

- Strategaeth drafft 'Miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050'
- Ailysgrifennu'r dyfodol - mae gan ysgolion gyfraniad allweddol i'w wneud o ran torri'r cysylltiad rhwng amddifadedd a chyrrhaeddiad addysgol.
- Dyfodol llwyddiannus; - mae'r Athro Donaldson wedi tynnu sylw at gryfderau o fewn system addysg Cymru, gan gynnwys y Cyfnod Sylfaen a'r ymrwymiad i'r Gymraeg a diwylliant Cymru a chred fod modd adeiladu ar y rhain.
- Cenedlaethau'r dyfodol: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Byddwn fel Awdurdod yn ymrwymo'n llawn i flaenoriaethau Llywodraeth Cymru fel rhan annatod o bopeth a wnawn a hynny er mwyn cyflawni'r nodau.

O wneud hyn yn llwyddiannus yn ystod y tair blynedd nesaf rhagwelir y gall y gyfundrefn addysg gyflawn gyfrannu at ddatblygiad Y Gymraeg (iaith a chyfrwng) ac ansawdd addysg a phrofiadau ein plant a'n pobl ifanc.

2. Mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd statudol o dan adran 10 o'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 i hyrwyddo mynediad i addysg a hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg. Rhowch ddatganiad ynghylch hygyrchedd darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn eich awdurdod lleol mewn perthynas â chludiant o'r cartref i'r ysgol. Nodwch unrhyw heriau a/neu feysydd o arfer da drwy gydweithio.

Oherwydd natur ieithyddol yr ysgolion, mae'r Awdurdod yn cyflawni'r ddyletswydd statudol ac yn cyd ymfurfio â'r Mesur Teithio.

Nod y Polisi Iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion. Nid yw'r Sir yn diffinio ysgolion yn ôl categorïau ieithyddol gan fod yr un Polisi Iaith ar waith ymhob ysgol.

3. Sut byddwn yn cyflawni deilliannau 1-7.

Deilliant 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg

Ein sefyllfa bresennol mewn perthynas â nifer y plant saith oed sy'n cael eu haddysgu drwy

gyfrwng y Gymraeg a'n targedau ar gyfer y tair blynedd nesaf.

Targedau:

Canran a asesir yn y Gymraeg fel Iaith Gyntaf ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen:

Sefyllfa gyfredol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
98.9%	99.1%	99.2%	99.3%

Ein pedwar prif amcan i gyflawni'r deilliant hwn:

- Sicrhau bod pob lleoliad Blynyddoedd Cynnar yn gosod sylfaen gadarn ar gyfer y Gymraeg.
- Pob plentyn yn cael asesiad sgiliau iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu yn y Gymraeg ar fynediad ac ar derfyn addysg feithrin rhan amser ac ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen.
- Rhoi ffocws ar rymuso arferion ieithyddol yn y Cyfnod Sylfaen.
- Targedu'r ysgolion hynny nad ydynt yn cydymffurfio â'r polisi iaith.

Datganiad cefnogol:

Mae 93 Ysgol Gynradd, 14 Ysgol Uwchradd a 2 Ysgol Arbennig yng Ngwynedd.

Nod y Polisi iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion. Nid yw'r Sir yn diffinio ysgolion yn ôl categorïau ieithyddol gan fod yr un Polisi iaith ar waith ymhob ysgol. Rhaid sicrhau darpariaeth addas i ganiatáu i bob disgybl ddatblygu'n hyfedr ddwyieithog.

Er mai nod cyffredinol y Polisi yw dwyieithrwydd, fe bwysir y fantol o blaid y Gymraeg. Mae hyn yn arbennig o wir yn y blynyddoedd cynnar er mwyn gosod sylfeini cadarn ar gyfer datblygiad pellach.

Yn y Blynyddoedd Cynnar, mae angen gosod sylfaen gadarn yn y Gymraeg gan sicrhau bod disgyblion yn cael y cyfle i ddysgu'r Gymraeg cyn gynted â phosibl.

Yn Ebrill 2014, lluniwyd asesiad digonolrwydd cynhwysfawr o ddarpariaeth gofal plant yng Ngwynedd. Roedd yr asesiad yn dangos bod y gyfran helaethaf o ddarpariaethau gofal plant yn wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg, neu Gymraeg yn bennaf gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Saesneg (90%). Yn ogystal, nododd 13% o'r rhieni a'r gofaluwr a ymatebodd i'r holiadur eu dymuniad i weld cynnydd yn y ddarpariaeth a gynigir trwy gyfrwng y Gymraeg. *Bydd gwybodaeth am yr asesiad digonolrwydd diweddaraf ar gael yn 2017.*

Mae'r Uned Blynyddoedd Cynnar yn cynllunio i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni'r gofyn statudol o sicrhau lle meithrin i bob plentyn o'r tymor yn dilyn ei ben-blwydd yn 3 oed. Mae'r holl lleoliadau, gan gynnwys y rhai gan y mudiadau gwirfoddol, yn cael eu monitro'n rheolaidd. Rhan o'r monitro hwnnw yw sicrhau eu bod yn cydymffurfio â gofynion Polisi iaith y Sir.

Ceir tîm o athrawon cefnogi o fewn y cynllun Cyfnod Sylfaen a Dechrau'n Deg a phwysleisir yr angen i osod sylfaen gadarn i'r Gymraeg yn ystod y Blynyddoedd Cynnar. Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod yr asesiad sylfaen yn rhoi gwybodaeth gychwynnol i ysgol ar sefyllfa ieithyddol pob plentyn. Dyma gam pwysig o safbwynt cynllunio dilyniant. Mae'r tîm hefyd yn cynnig rhaglen o hyfforddiant a chynhyrchu adnoddau i gefnogi'r lleoliadau i ddatblygu patrymau iaith Gymraeg.

Mae'r holl asiantaethau sy'n ynghlwm â Dechrau'n Deg yn hybu'r Gymraeg a dwyieithrwydd

yn eu gwaith wrth weithio gyda'r plant a'u teuluoedd e.e. Tîm Cefnogi Teulu, Swyddogion Chwarae a Datblygiad Cynnar, Tîm Iechyd, Therapydd Iaith Dechrau'n Deg a staff y lleoliadau gofal plant i gyd.

Mae'r Mudiad Meithrin yn gyson yn darparu gwybodaeth yn ddwyieithog am addysg Gymraeg i reini hefyd.

Yn Y Cyfnod Sylfaen, mae'r ysgolion yn adeiladu ar y sylfaen a osodwyd yn y cyfnod meithrin a derbyn drwy barhau i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg, a chychwyn ar y broses o ddatblygu eu sgiliau yn y Saesneg. Yn ymarferol, golyga hyn y bydd y mwyafrif o'r ysgolion yn cychwyn cyflwyno'r Saesneg yn ffurfiol yn y tymor olaf ar ddiwedd Y Cyfnod Sylfaen. Y Gymraeg fydd iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd y cyfnod allweddol. Mae'r niferoedd sy'n cael eu hasesu yn y Gymraeg fel iaith Gyntaf yn dda.

Fel y nodwyd eisoes, nid yw'r Sir yn diffinio ysgolion cynradd yn ôl categorïau ieithyddol gan fod yr un Polisi Iaith ar waith ymhob ysgol. Yn sgil hyn, mae unrhyw gynlluniau newydd a gyflwynir, megis cynigion ar gyfer Ysgolion yr 21ain Ganrif, yn ddarostyngedig i ofynion y Polisi Iaith.

Mae tri ffederasiwn ffurfiol yn Sir sef Ysgolion Dyffryn Dulas/Pennal, Ysgolion Glanadda/Coedmawr ac Ysgolion Abercaseg / Penybryn.

Mae fframwaith a sylfaen strategol a fabwysiadwyd ar gyfer ad-drefnu Ysgolion o fewn Rhaglen Ysgolion 21ain Ganrif yn gosod yr iaith Gymraeg fel un o'r prif egwyddorion ac ystyriaethau wrth lunio cynigion. Yn ystod unrhyw broses o ad-drefnu, mae'n ofynnol i'r Cyngor i gynnal asesiad ardrwiad ieithyddol yn yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio. Mae'r asesiad yn amlinellu'r sefyllfa ynglŷn â'r prif ystyriaethau iaith sy'n ymwneud ag effeithiau'r opsiynau dan sylw yn yr ardal benodol.

Wrth ad-drefnu ysgolion mewn ardaloedd ble mae'r iaith Gymraeg yn dal ei thir mae sicrhau darpariaeth addysg gadarn a chynaliadwy i'r dyfodol o fewn yr ardaloedd hynny yn fodd o gyfrannu tuag at sefydlogi a chadarnhau sefyllfa'r iaith.

Mae pob ysgol wedi derbyn pamffled, cyflwyniad ac arweiniad ar sut i annerch rhieni ar fanteision addysgol, cymdeithasol, economaidd a diwylliannol o fod yn hyfedr ddwyieithog.

Sicrheir bod cyfleoedd i ddisgyblion a rhieni ddeall a thrafod manteision dwyieithrwydd, amlieithrwydd gan arddel y Gymraeg.

Anelir at newid agweddau / cynnal agweddau iach tuag at yr iaith gyda phob ysgol yn gyfrifol am gyflwyno pamffled a chyflwyniad sy'n trosglwyddo'r neges pa mor werthfawr ydy siarad Cymraeg a'r fantais sydd yna o fod yn ddwyieithog: '**Dwy iaith...dwywaith y dewis**'.

Nod y Canolfannau Iaith yw darparu cwrs dwys yn y Gymraeg i fewnfudwyr er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn o brofiadau addysg ddwyieithog. Mae'r ddarpariaeth hon yn greiddiol i gynorthwyo ysgolion cynradd ac uwchradd i weithredu'r Polisi Iaith cyfredol.

Erbyn hyn mae pedair canolfan gynradd ac un canolfan uwchradd. Lleolir y canolfannau cynradd yng Nghaernarfon, Dolgellau, Llanybi a Phenrhyndeudraeth, a'r ganolfan uwchradd ym Mhorthmadog.

Rhwng 2005 a Hydref 2016 mae cyfanswm o 1628 o ddisgyblion cynradd a 510 o ddisgyblion uwchradd wedi elwa o gael mynychu'r canolfannau iaith.

O ran y cynradd, bydd uchafswm o 16 / 18 disgybl yn mynychu pob canolfan am gwrs o 12 wythnos, ar wahân i Ddolgellau, sydd â lle i 8 disgybl yn unig. Cynigir y ddarpariaeth yn

bennaf i ddisgyblion 7 - 11 oed (CA2) sydd yn hwyrdyfodiaid i'r Sir. Bydd y disgyblion yn mynychu cwrs dwys am dymor er mwyn eu trochi a'u paratoi ar gyfer derbyn rhan helaeth o'u haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog pan ddychwelant i'w hysgolion. Cwrs amlgyfrwng a thrawsgwricwlaidd ydyw a seilia'r athrawon eu cynllun gwaith ar hwn. Mae'r cynllun yn galluogi'r disgyblion i ddychwelyd i ysgolion eu hardal a dilyn eu cwricwlwm yn y Gymraeg.

Mae'r Ganolfan Uwchradd yn cynnig lle i uchafswm o 16 disgybl ar gyfer cyfnodau o 8 wythnos gan ganolbwyntio ar ddisgyblion B7 i ddechrau ac yna B8 gyda niferoedd bychain o B9 pe bai lle, yn ôl y meini prawf penodol a osodwyd. Byddir yn trochi'r disgyblion hyn gyda chwrs dwys yn y Gymraeg mewn cyfnod byr, gan gynnig arlwy o bynciau eraill trwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal.

Datblygiad cyffrous diweddar yw'r Project ar gyfer Cymathu Rhieni, dan nawdd Y Llywodraeth. Cynhaliwyd gwerthusiad o'r ddarpariaeth a chafwyd adborth cadarnhaol iawn gan y rhieni.

Er mwyn sicrhau dilyniant priodol yn yr ysgolion bydd athrawon y ganolfan yn cynnig ôl-ofal i bob disgybl wedi iddynt ddychwelyd i'w hysgolion.

Datblygiad diweddar yw penodi Athrawes Ôl Ofal Canolfannau Iaith Cynradd Gwynedd sy'n gyfrifol am addysgu'r Gymraeg i grwpiau o hwyrdyfodiad gan ymwneud yn benodol â sicrhau gweithrediad y cynllun ôl-ofal i ddisgyblion sydd wedi mynychu'r Canolfannau Iaith. Mae hyn yn sicrhau dilyniant priodol i ddisgyblion wedi iddynt ddychwelyd i'r ysgolion.

Deilliant 2: Mwy o ddisgyblion yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd

Ein sefyllfa bresennol a thargedau ar gyfer y tair blynedd nesaf, sy'n ymwneud â nifer y dysgwyr blwyddyn naw sy'n cael eu hasesu yn Gymraeg (Iaith Gyntaf)

Targedau ar gyfer canran y dysgwyr Blwyddyn 9 a aseswyd yn y Gymraeg (Iaith Gyntaf).

Sefyllfa gyfredol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
83.7%	84%	84.1%	84.3%

Ein pedwar prif amcan i gyflawni'r deilliant hwn:

- Pob disgybl sydd wedi ennill lefel 3+ ar ddiwedd CA2 yn parhau gyda'r Gymraeg fel Iaith Gyntaf yn B7 ac yn cael asesiad Cymraeg Iaith Gyntaf ar ddiwedd CA3. Cynyddu'r % a asesir yn y Gymraeg fel Iaith Gyntaf ar ddiwedd CA3.
- Gwella dilyniant yn CA3 er mwyn cael dylanwad cadarnhaol ar y % sydd yn symud ymlaen i sefyll arholiad TGAU yn y Gymraeg Iaith Gyntaf.
- Pob ysgol i ddefnyddio'r carfanau iaith i gynllunio'n ieithyddol ar gyfer defnyddio'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu er mwyn sicrhau parhad neu welliant yng ngharfan ieithyddol ar lefel disgyblion unigol.
- Cryfhau ymhellach rôl y Cyd-gysylltwyr Iaith Cynradd a'r Cydlynwyr Iaith Uwchradd o ran cynllunio ieithyddol a chynllunio dilyniant.

Datganiad cefnogol:

Disgwylir i holl sefydliadau addysg y sir adlewyrchu ac atgyfnerthu'r Polisi Iaith yn eu gweinyddiad, eu bywyd cymdeithasol a'u trefn fugeiliol yn ogystal ag yn eu darpariaeth

gwrwicwlaidd. Mae'r Polisi laith yn rhoi pwyslais ar ddwyieithrwydd a'r angen i osod sylfeini cadarn ar gyfer y Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar a datblygu ar hyn yn y cyfnodau allweddol sy'n dilyn.

Gwelir bod gwahaniaeth yn y nifer y plant a asesir drwy gyfrwng y Gymraeg ym mlwyddyn 6 (97.7%), ac yna y nifer ym mlwyddyn 9 (83.7%).

Mae'r % sydd yn parhau â'r Gymraeg fel iaith gyntaf ac yn cael eu hasesu ar ddiwedd CA3 yn dda. Gwelwyd cynnydd o 2% i 83.2% yn 2015, a chynnydd pellach o 0.5% i 83.7% yn 2016 yn y canran y disgyblion a asesir yn y Gymraeg fel iaith Gyntaf.

Fodd bynnag, mae'n ddymuniad i gynyddu'r % trwy ddylanwadu ar arferion mewn un ysgol sydd yn cyfrannu'n sylweddol at nifer y disgyblion nad ydynt yn cael eu hasesu yn y Gymraeg laith Gyntaf ar ddiwedd y cyfnod allweddol. Mae trafodaethau ynglŷn â sut orau i ddylanwadu'n gadarnhaol ar yr arferion hyn yn parhau.

Mae'r % sydd yn sefyll arholiad Cymraeg laith Gyntaf yn ffigwr cadarnhaol iawn. Mae'r % sydd yn llwyddo i ennill gradd A*-C hefyd yn dda. Rhagwelir fodd bynnag bydd gwella dilyniant yn CA3 yn cael dylanwad cadarnhaol ar y % sydd yn symud ymlaen i sefyll arholiad TGAU yn y Gymraeg laith Gyntaf. Disgwylir i ffrwyth y trafodaethau y cyfeirir ati uchod ddylanwadu yn gadarnhaol ar hynny.

Mae Polisi laith yr Awdurdod yn rhoi pwyslais ar sicrhau dilyniant ieithyddol o'r naill gyfnod allweddol i'r llall. Mae swydd y Cyd-gysylltydd laith Dalgylchol yn greiddiol i hyn. Mae'r Cyd-gysylltwyr laith yn cael eu rhyddhau am 10 diwrnod y flwyddyn i gefnogi ysgolion y dalgylch i weithredu'r Polisi laith. Maent yn ymweld yn flynyddol â'r ysgol uwchradd i drafod materion yn ymwneud â dilyniant CA2 a CA3, gan gynnwys tracio disgyblion unigol yn ôl y carfanau iaith. Drwy hyn mae trefn gadarn yn ei le o ran cydlynu'r dilyniant ieithyddol o'r cynradd i'r uwchradd yn y dalgylch. Bwriedir datblygu a chryfhau ymhellach eu rôl o ran cynllunio ieithyddol a chynllunio dilyniant.

Sefydlwyd Ymchwiliad Craffu ar faes Addysg Gymraeg gan Bwyllgor Craffu Gwasanaethau yr Awdurdod er mwyn craffu ar:

- Polisi laith yr Awdurdod
- Y graddau y mae'r ddarpariaeth yn gymorth i hybu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a Phobl Ifanc (y cyswllt efo Gwaith Siarter laith Gymraeg Ysgolion Gwynedd)

Mae'r Adroddiad Ymchwiliad Craffu ei hunan yn rhoi ystyriaeth fanwl i'r mater cyn cloi gyda nifer o argymhellion ar gyfer gwella cysondeb gweithredu'r Polisi. Yn eu plith mae'r argymhelliad canlynol:

'Er mwyn cryfhau a chysoni gweithrediad Polisi laith (Addysg) y Cyngor, mae angen diffinio'n eglur natur ieithyddol holl ysgolion uwchradd Gwynedd fel ei bod yn glir i'r holl randdeiliaid beth yw natur ieithyddol yr ysgolion gan ddal yr ysgolion a'r llywodraethwyr yn atebol am ei weithrediad.'

Mae Swyddogion Adran Addysg Cyngor Sir Gwynedd yn gweithio ar y cyd ag Ymgynghorydd Allanol i gyflawni Astudiaeth mewn perthynas â'r argymhelliad yma. Mae'n golygu archwilio dogfennaeth berthnasol gan Gyngor Sir Gwynedd a Llywodraeth Cynulliad Cymru, cyfweld â staff yn yr ysgolion a rhoi sylw i unrhyw ddata a gwybodaeth gysylltiedig. Ffrwyth yr Astudiaeth fydd cynhyrchu adroddiad yn cynnwys casgliadau ac argymhellion (Ionawr 2017).

Deilliant 3: Mwy o fyfyrwyr 14-16 yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 4: Mwy o fyfyrwyr 14-19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg, mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith.

Ein sefyllfa bresennol a thargedau sy'n ymwneud â chanran y dysgwyr sy'n cofrestru i wneud TGAU Cymraeg (laith Gyntaf) a gofrestrwyd ar gyfer o leiaf dau gymhwyster pellach drwy gyfrwng y Gymraeg.

Sefyllfa gyfredol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
79.4%	81.2%	83%	85%

Ein sefyllfa bresennol a thargedau sy'n ymwneud â chanran y dysgwyr sy'n cofrestru i wneud TGAU Cymraeg (laith Gyntaf) a gofrestrwyd ar gyfer o leiaf pump cymhwyster pellach ar lefel 1 neu lefel 2 drwy gyfrwng y Gymraeg

Sefyllfa gyfredol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
69.4%	71.2%	73.3%	74.9%

Ein hamcanion i gyflawni'r deilliant hwn:

- Sicrhau bod yr holl ysgolion yn ymateb i ofynion y Mesur Dysgu a Sgiliau ac wedi manteisio ar bartneriaethau cydweithredol.
- Gweithio gyda'r prif randdeiliaid i sicrhau bod yr arlwy yn caniatáu mynediad i ddarpariaeth ddwyieithog ar draws y pynciau galwedigaethol a Bagloriaeth Cymru yn CA4.
- Sicrhau bod cyrsiau galwedigaethol cydweithredol a ariennir trwy grant Rhwydwaith 14-19 ar gael yn y Gymraeg/dwyieithog [gan gynnwys unrhyw gyrsiau a ddarperir gan y Colegau]
- Sicrhau bod y Grwpiau Partneriaeth ac Is-grŵp Ansawdd Rhwydwaith 14-19 yn monitro dilyniant ieithyddol y cyrsiau a ddarperir.
- Monitro data cofrestrïadau ar gyfer arholiadau allanol trwy gyfrwng y Gymraeg o bob sefydliad (yn cynnwys cyrsiau partneriaeth Alwedigaethol yn y Colegau). Gosod Targedau Cynnydd i bob sefydliad / cwrs partneriaeth.
- Monitro cyfrwng iaith astudiaethau dysgwyr CA4 a CA5.

Datganiad cefnogol

Disgwylir i bob disgybl sydd wedi cyrraedd lefel 3 cadarn ar ddiwedd CA2 ddilyn Rhaglen Astudio Cymraeg [laith Gyntaf] er mwyn sicrhau dilyniant a pharhad priodol. Yn ychwanegol, mae angen sicrhau bod pob disgybl yn astudio'r Gymraeg fel pwnc hyd at ddiwedd B11 ac yn sefyll profion ac arholiadau allanol priodol ar ddiwedd CA3 a CA4.

Mae hyrwyddo datblygiad addysg ddwyieithog yn parhau i fod yn un o brif flaenoriaethau strategol y Rhwydwaith 14-19 a sicrhau dilyniant ieithyddol priodol fel rhan greiddiol o gylch gorchwyl grwpiau gweithredol y Rhwydwaith.

Disgwylir i bob cwrs 14-16 gaiff ei gyllido trwy'r grant fod ar gael yn ddwyieithog.

Mae 5 o'r 7 cwrs galwedigaethol cydweithredol ôl 16 a ddarperir gan Goleg Menai ar gyfer ysgolion ardal Arfon yn cael eu cynnig i'r dysgwyr fel darpariaeth ddwyieithog. Darperir nifer o'r cyrsiau cydweithredol rhwng ysgolion hefyd trwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog.

Parheir i ddatblygu adnoddau e-ddysgu rhyngweithiol dwyieithog trwy waith Tîm e-ddysgu'r Rhwydwaith 14-19 a gyllidir trwy arian grant 14-19. Hyrwyddir y defnydd o'r adnoddau hyn trwy Grŵp Defnyddwyr e-ddysgu sydd yn cynnwys cynrychiolwyr o bob ysgol a Choleg Addysg Bellach ar draws Gwynedd, Môn a Gogledd Cymru a thrwy raglen hyfforddiant blynyddol. Trwy gydweithrediad rhanbarthol darperir hyfforddiant dwyieithog ar y defnydd o'r adnoddau hyn.

Mae gwaith penodol wedi cwblhau yn ystod 2015-16 gyda grant penodol Llywodraeth Cymru er mwyn paratoi adnoddau rhyngweithiol e-ddysgu er mwyn hyrwyddo defnydd o'r iaith Gymraeg yn y gweithle / astudiaethau ôl-16 mewn sectorau Adeiladwaith, Busnes, Lletygarwch ac Iechyd a Gofal / Gofal Plant. Bydd yr adnoddau yn cael eu lleoli ar Safle we Consortiwm Ôl-16, Colegau AB, HWB.

Arweinir y gwaith cynllunio strategol Ôl-16 yng nghyd-destun gofynion agenda Trawsnewid gan y Bartneriaeth Ddysgu 16+. Un o'r prif ffrydiau gwaith fydd adnabod effaith tebygol model cydweithredol ar ddarpariaeth cyfrwng Gymraeg/dwyieithog. Rhoddir sylw hefyd i adnabod y prif ffactorau sy'n dylanwadu ar ddewis cyfrwng dysgu 16+.

Elfen arall o waith y Consortiwm Ôl-16 fydd adnabod cyfleoedd yn yr economi ble mae defnydd o'r Gymraeg yn hanfodol ar gyfer gwaith.

Comisiynwyd darn o waith gan Gweriniaeth a Phrifysgol Bangor er mwyn ceisio cael darlun eglur o'r nifer o gyrсияu Cymraeg yn unig, Saesneg yn unig a chyrсияu dwyieithog sy'n cael eu cynnal yn ardal gweithredol y Consortiwm. Ble mae'r cyrsiau yn cael eu dynodi yn rhai dwyieithog mae dadansoddiad manwl o'r ganran a ddysgir drwy'r Gymraeg wedi ei wneud. Mae pob sefydliad wedi derbyn adroddiad ar wahân ac mae adroddiad sirol wedi ei rannu â swyddogion. Bydd yr un data yn cael ei chasglu'n flynyddol i bwrpas monitro.

Bydd gwaith penodol yn ddigwydd o ran datblygu systemau a gweithdrefnau i fesur y defnydd o'r Gymraeg mewn Addysg Ôl-16. Prif bwrpas y gwaith fydd canfod faint o ddysgwyr sy'n dilyn cyrsiau cyfrwng Gymraeg yn y sector ôl-16 yn ardal weithredol y Consortiwm.

Deilliant 5: Mwy o fyfyrwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg

Disgyblion Y Cyfnod Sylfaen enillodd ddeilliant 5+ ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg (Lefel 2+/Deilliant 5+)

Sefyllfa gyfredol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
88.7%	90%	91%	92%

Ein pedwar prif amcan i gyflawni'r deilliant hwn (Gweler Atodiad 1 ar gyfer y data).

- Cynyddu % disgyblion :
  - Y Cyfnod Sylfaen enillodd ddeilliant 5+ ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg (Lefel 2+/Deilliant 5+)
  - disgyblion CA2 enillodd lefel 4+ ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg
  - disgyblion CA3 enillodd lefel 5+ ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg
  - disgyblion CA4 sy'n cyrraedd graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg
- Sicrhau nad oes yr un disgybl yn gadael yr un o'r ysgolion heb gymhwyster cydnabyddedig yn y Gymraeg
- Parhau gyda'r gwaith arloesol yng Ngwynedd a phri ffrydio gwaith y Siarter Iaith yng Ngwynedd i waith craidd y Cyngor. Parhau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu'r Siarter

laith i fod yn rhaglen genedlaethol fydd yn rhan allweddol o fframwaith ehangach y mae Llywodraeth Cymru yn ei datblygu

- Sicrhau dilyniant cadarn i'r prosiect Siarter laith, sydd yn weithredol yn ysgolion cynradd Gwynedd, i'r ysgolion uwchradd. Byddwn yn rhoi arweiniad clir i ysgolion uwchradd Gwynedd ar sut i fynd ati i gynllunio ymyrraeth er mwyn gwella ymwybyddiaeth a chynyddu defnydd o'r iaith ymysg pobl ifanc

Amcan Strategaeth Llythrennedd a Rhifedd GwE yw sicrhau bod gan pob disgybl ym mhob ysgol o fewn y rhanbarth y sgiliau iaith a rhif maent eu hangen i lwyddo ar hyd eu taith trwy'r ysgol, ac i ennill y cymwysterau fydd yn eu galluogi i chwarae eu rhan yn llawn mewn byd gwaith a chymdeithas wedi hynny.

O Fedi 2015 mae GwE wedi bod yn gweithredu trefn ddiwygiedig o gefnogi a herio ysgolion. Mae'r drefn ar gyfer ysgolion categori cefnogaeth gwyrdd [a'r rhai cadarnaf o blith yr ysgolion categori cefnogaeth melyn] wedi'i sefydlu ar yr egwyddor o roi mwy o annibyniaeth i'n hysgolion gorau ac i hyrwyddo dull gweithredu *arfarnu cymheiriaid*. Mae'r model, felly, yn bartneriaeth rhwng cydweithwyr ble rhoddir cyfle i ysgolion sy'n perfformio'n uchel, ar y cyd â GwE, i herio a chefnogi ysgolion eraill sy'n perfformio'n uchel er mwyn lledaenu a rhannu rhagoriaeth. Fel canlyniad i sefydlu'r model diwygiedig, mae gan y gwasanaeth rhanbarthol gynhwysedd ychwanegol i ddwysau'r gynhaliaeth a'r gefnogaeth i'r ysgolion hynny sydd yn y categori cefnogaeth melyngoch neu goch. Defnyddir yr ymwneud ag ysgolion hefyd i adnabod arferion rhagorol/da ar lefel leol a ranbarthol.

Mae GwE wedi penodi Ymgynghorydd Her Cymraeg [rôl rhan amser] i dargedu'r pwnc yn yr uwchradd a bydd yn ffurfio 'cynllun gweithredu' er mwyn amlygu yr agweddau fydd yn cael sylw ac yn eu gyrru trwy rwydwaith bynciol.

Mae GwE hefyd yn targedu gweithredu gyda lleiafrif o ysgolion uwchradd ble mae pryder am berfformiad y Gymraeg. Yn y cynradd, mae'r maes yn mynd i gael sylw fel rhan o'r fanyleb 2016-17 gan gynnal sesiynau arweiniol i arweinwyr fydd yn edrych ar addysgu ac asesu. Drwy'r Ymgynghorydd Her cyswllt, bydd yr Awdurdod yn monitro effeithiolrwydd gweithredu dilynol gan yr ysgol. Cyflwynir rhaglen hyfforddiant i arweinwyr ym maes llythrennedd hefyd gyda ffocws ar wella ansawdd profiadau a dysgu/addysgu yn y maes.

Mae'r % sy'n cael asesiad Cymraeg laith Gyntaf ar ddiwedd y cyfnodau allweddol a'r % sy'n cyrraedd y lefelau/graddau digwylledig yn dda. Serch hynny, mae angen parhau i geisio gwella a chodi safonau yn y Gymraeg ac yn y cyd-destun hwn bydd disgwyl i bob ysgol uwchradd ddefnyddio'r carfanau iaith i gynllunio'n ieithyddol ar gyfer defnyddio'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu. Rhagwelir hefyd bydd cydweithio rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd o ran sicrhau cyd-ddealltwriaeth o lefelau /asesiadau a pharatoi proffiliau ar gyfer eu hachredu yn gymorth i'r cyfeiriad hwn.

Bydd yr Awdurdod yn parhau i weithio gydag adrannau Cymraeg yr ysgolion drwy fforwm y Cydlynwyr laith Uwchradd yn ogystal â Grŵp Strategol y Penaethiaid gan roi sylw i ostwng y niferoedd nad ydynt yn sefyll y naill na'r llall er mwyn sicrhau nad oes un disgybl yn gadael yr un o'r ysgolion yn 16oed heb gymhwyster cydnabyddedig yn y Gymraeg. Parheir hefyd i geisio annog disgyblion i barhau gyda'r Gymraeg hyd Safon Uwch wedi iddynt lwyddo yn TGAU drwy bwysleisio manteision y Gymraeg fel pwnc Safon Uwch ac yn bwnc i'w astudio ymhellach, yn ogystal â cheisio gwneud y pwnc yn apelgar a pherthnasol i ddisgyblion – hyn drwy ddulliau dysgu ac addysgu amrywiol a defnydd effeithiol o adnoddau perthnasol.

Ers lansio'r Siarter laith Gymraeg yn ysgolion cynradd Gwynedd mae gwaith arloesol wedi digwydd yn ein hysgolion i ddylanwadu ar ddefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg.

Nod syml y Siarter laith yw arwain at gynnydd yn nefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg.

Mewn gair, cael y plant i siarad Cymraeg.

Mae'r Siarter Iaith yn gofyn am gyfranogiad gan bob aelod o gymuned yr ysgol - y cyngor ysgol, y disgyblion, y gweithlu, rhieni, llywodraethwyr a'r gymuned ehangach er mwyn sicrhau perchnogaeth lawn ohoni.

Mae hyfforddiant trylwyr wedi'i roi i'r cyd-gysylltwyr iaith fel eu bod yn unigolion cymwys i gynnig arweiniad a chefnogaeth i'r ysgolion yn eu dalgylchoedd. O dan eu gofal, mae'r gwaith o fonitro ac achredu'r Siarter yn cael ei weithredu. Mae datblygu eu rôl yn parhau i fod yn elfen allweddol gan sicrhau bod negesuon a gwybodaeth perthnasol ynglŷn â chyflawni nod y wobr Aur yn cael ei rhannu a'i rhaeadru'n effeithiol. Cynhelir cyfarfodydd tymhorol i rannu'r wybodaeth mwyaf diweddar efo'r cyd-gysylltwyr iaith.

Mae elfen gryf o hyfforddi yn dod yn sgil yr ymweliadau achredu a chyfle euraid i rannu gwybodaeth ac arferion da rhwng ysgolion a'i gilydd. Cwblheir adroddiad ar gyrhaeddiad a datblygiad pob ysgol yn erbyn gofynion y gwobrau arian ac aur yn flynyddol.

Mae'r broses achredu'n digwydd ar ddiwedd y flwyddyn addysgol. Mae data'r gwe iaith yn fodd o brofi bod effaith cadarnhaol o ganlyniad i weithredu'r Siarter Iaith.

Mae dogfen arweiniol wedi'i llunio sy'n cynnwys yr holl strategaethau, gweithgareddau a'r cynlluniau bwriadus sydd wedi bod yn llwyddiannus ac wedi cael effaith gadarnhaol ar ddata'r gwe iaith ymysg ysgolion 'blaengar' Gwynedd.

Mae cydweithio clos rhwng partneriaethau'n parhau a digwyddiadau penodol wedi'u cynnal ar y cyd efo S4C, Yr Urdd a Cwmni Da er mwyn dwyn effaith gadarnhaol ar ddata'r gwe iaith. Bydd y cyd weithio yma efo'r sefydliadau yn parhau.

Fel rhan o'r ymdrech i gyrraedd y nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn yn benodol i Gyngor Gwynedd gydweithio â nhw i ledaenu arferion y Siarter Iaith ledled Cymru erbyn 2019. Mae hyn yn dilyn llwyddiant ysgubol cynllun peilot yn 2015-16 rhwng Gwynedd a Llywodraeth Cymru a welodd ysgolion holl awdurdodau rhanbarth y Gogledd yn llwyddo i gyrraedd gwobr efydd y Siarter.

Mae'r gwaith o ddatblygu'r Siarter Iaith i fod yn rhaglen genedlaethol yn rhan allweddol o fframwaith ehangach y mae Llywodraeth Cymru yn ei datblygu ar gyfer cynyddu defnydd o'r Gymraeg ymhlith plant a phobl ifanc. Bydd y fframwaith yn mynd i'r afael ag ymyraethau o fewn tri phrif faes, sef y gyfundrefn addysgol, y gymuned, a newid ymddygiad ieithyddol. Bydd ffocws ar geisio plethu'r tri maes hwn yn agosach at ei gilydd, yn ogystal â cheisio plethu polisi addysg a pholisi defnydd iaith cyffredinol yn agosach. Bydd y fframwaith hwn yn bwydo i mewn i ddatblygiad strategaeth hir dymor newydd ar gyfer y Gymraeg o 2017 ymlaen.

Yn dilyn adroddiadau cadarnhaol am lwyddiant y Siarter yng Ngwynedd, gofynnwyd i gael defnyddio arbenigedd ac arferion da Gwynedd er mwyn ymestyn y prosiect i ardaloedd eraill yng Nghymru. Mae Cyngor Gwynedd yn darparu gwasanaeth ar ran LIC ar gyfer cyflawni 4 prif elfen, sef y gwaith o godi ymwybyddiaeth, cynnal cynhadledd hyfforddiant, rhannu gwybodaeth a lletya'r holiadur ar-lein, a'r broses achredu ac yn darparu cefnogaeth i siroedd eraill i osod seiliau cadarn mewn lle i weithredu'r Siarter Iaith, gan roi arweiniad a darparu arferion da ar holl agweddau ymarferol y Siarter.

O ran sicrhau dilyniant cadarn i'r prosiect Siarter Iaith Cynradd, mae trafodaethau wedi'u cynnal ynglŷn â'r bwriad i ddatblygu prosiect cynyddu defnydd o'r iaith ymysg pobl ifanc yn yr uwchradd.

Comisiynwyd Cwmni Trywydd i gynnal arolwg o sefyllfa'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol

ymysg pobl ifanc ysgolion uwchradd Gwynedd.

Mae strategaeth drafft cychwynnol wedi ei llunio sydd yn cymryd i ystyriaeth y gwaith ymchwil sydd eisioes wedi'i gynnal yn y maes yma. Mae'r gwaith o ddatblygu'r ddogfen yma'n parhau.

Bydd Strategaeth yn cael ei ddatblygu fydd yn gosod disgwyliadau ac arweiniad clir i ysgolion uwchradd y sir am dechnegau newid arferion iaith a'r gwahanol ffyrdd o ddylanwadu ar iaith gymdeithasol disgyblion y tu mewn a thu allan i'r ysgol.

Disgwylir y bydd yr 14 ysgol uwchradd yn y sir yn ymrwymo i'r Strategaeth newydd erbyn Mawrth 2017 fydd yn rhoi arweiniad clir ar sut i fynd ati i gynllunio ymyrraeth er mwyn gwella ymwybyddiaeth a chynyddu defnydd o'r iaith ymysg pobl ifanc.

Deilliant 6: Darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) cyfrwng Cymraeg

Ein hamcanion i gyflawni'r deilliant hwn

- Parhau i ddarparu addysg ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol trwy gyfrwng y Gymraeg, ac yn ddwyieithog, ar hyd pob cam o'r daith addysgol.
- Cynllunio o gwmpas anghenion plant a phobl ifanc a'u teuluoedd.
- Gweithredu'r Strategaeth ADY a Chynhwysiad Gwynedd ac Ynys Môn.

Datganiad cefnogol

Mae pob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael mynediad at wasanaethau Cyfrwng Cymraeg yng Ngwynedd.

Mae darpariaethau a gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gael ar gyfer yr holl ystod ac amrywiaeth o AAA.

Cytunwyd i fabwysiadu un Strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad Gyffredin fydd yn cyfarch anghenion disgyblion a phobl ifanc Gwynedd ac Ynys Môn mewn ffordd effeithiol ac effeithlon. Mae hyn yn seiliedig ar ail fodelu a chryfhau'r bartneriaeth hanesyddol a chynnwys yr holl ystod o wasanaethau a darpariaethau Bydd cynllunio o gwmpas anghenion plant a phobl ifanc a'u teuluoedd yn ganolog i'r ddarpariaeth newydd a byddwn yn parhau i sicrhau mynediad i wasanaethau sy'n gwbl ddwyieithog.

Deilliant 7: Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus (DPP)

Ein pedwar prif amcan i gyflawni'r deilliant hwn

- Drwy'r Rhwydwaith Cyfrwng Cymraeg ac Adeiladu Cynhwysedd (grŵp strategol trawsawdurdod), parhau i gydweithio efo Prifysgol Bangor o ran sicrhau bod y Cynllun Sabothol Iaith Gymraeg yn cael ei ddefnyddio'n strategol i ddiwallu anghenion ysgolion.
- Cryfhau proffil ieithyddol staff mewn ysgolion penodol.
- Datblygu sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu.
- Parhau i dilyn polisi yr Awdurdod wrth hysbysebu drwy ddatgan ei bod yn ofynnol i ddeiliaid swyddi allu cyfathrebu trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg i lefel briodol y swydd.

Datganiad cefnogol:

Wrth hysbysebu swyddi mae'r Awdurdod yn datgan ei bod yn ofynnol i ddeiliaid swyddi allu cyfathrebu trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg i lefel briodol y swydd.

Fe arweinir grŵp strategol trawsawdurdod - Rhwydwaith Cyfrwng Cymraeg ac Adeiladu Cynhwysedd - gan Wynedd sydd yn canolbwyntio ar y Gymraeg, cyfrwng Cymraeg ac adeiladu cynhwysedd ymhob Awdurdod. Mae'r grŵp hwn yn ddylanwadol o safbwynt y drafodaeth ar gontinwrm iaith gan ddylanwadu'n sylweddol ar statws Y Gymraeg ymhob ysgol, a sefydliadau cyn-ysgol, ac ansawdd ei haddysgu fel iaith a'r defnydd pellach ohoni fel cyfrwng dysgu. Un o'r meysydd sy'n cael sylw gan y Rhwydwaith yw'r Cynllun Sabothol ac mae cydweithio agos rhwng yr Awdurdodau a Phrifysgol Bangor. Derbynnir gwybodaeth am y cyrsiau sydd ar gael ar gyfer athrawon, hyfforddwy, darlithwyr a chynorthwywyr dosbarth sydd eisiau gwella eu Cymraeg a magu hyder yn yr iaith. Ceir trafodaethau ar sut orau i ddatblygu a gloywi iaith ymarferwyr addysg, mamiaith ac ail iaith, er mwyn iddyn nhw deimlo'n hyderus i addysgu a gweinyddu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ogystal, gwneir pob ymdrech i annog mwy o athrawon a chynorthwywyr dosbarth i fanteisio ar y cyfleoedd sydd ar gael i loywi sgiliau cyfathrebu yn y Gymraeg drwy'r Canolfan Addysg Oedolion ac mae'r Cyngor yn darparu ar gyfer hyfforddi staff ar sawl lefel.

O ran y Blynyddoedd Cynnar, yn dilyn sefydlu grŵp tasg yn y cyfnod diwethaf i adnabod y gweithlu sydd angen gwella eu sgiliau yn yr iaith Gymraeg, cynhaliwyd sesiynau hyfforddi ac erbyn hyn mae PACEY ar y cyd â'r Swyddog Hunaniaith wedi dosbarthu pecynnau gwybodaeth am yr iaith Gymraeg hefyd.

Mae GwE, mewn cydweithrediad gyda rhanddeiliaid allweddol eraill, wedi cynllunio a pharatoi Rhaglen Arweinyddiaeth traws sector cynhwysfawr ar gyfer ymarferwyr y Rhanbarth sydd yn cael ei ddarparu drwy gyfrwng y Gymraeg, ac yn ddwyieithog. Mae'r Awdurdod yn ymrwymedig i feithrin cynhwysedd arweinyddiaeth drwy annog a chefnogi pob ymarferydd i ddatblygu ei botensial arweinyddiaeth ei hun a photensial arweinyddiaeth ymarferwyr eraill. Anogir staff i fanteisio ar y cyfleoedd datblygu proffesiynol effeithiol hyn.

Llofnodwyd: *Arwyn LI Thomas*

Dyddiad: .....21/10/2016...

Arwyn LI Thomas
Pennaeth Addysg

Atodiad 1

Data:-

Data.docx

Data 2016 (Atodiad 1)

Deilliant 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg

Cynyddu'r ddarpariaeth

Canran a asesir yn y Gymreg fel iaith Gyntaf ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen: 98.9%

(Nid yw' data yma'n cynnwys Hwyrddyfodiad a disgyblion Ysgolion Arbennig)

Deilliant 2: Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd

Canran y disgyblion Blwyddyn 9 sy'n cael eu hasesu yn y Gymraeg (iaith Gyntaf) – 83.7%

Canran y dysgwyr Blwyddyn 6 a aseswyd mewn Cymraeg (iaith gyntaf) dair blynedd yn gynharach- 99.2%

Sut mae'r ffigur hwn yn cymharu â chanran y dysgwyr Blwyddyn 6 a aseswyd mewn Cymraeg (iaith gyntaf) dair blynedd yn gynharach? Gwahaniaeth o 15.5%.

Trosglwyddo effeithiol a pharhad ieithyddol

Disgwylir i holl sefydliadau addysg y sir adlewyrchu ac atgyfnerthu'r Polisi Iaith yn eu gweinyddiad, eu bywyd cymdeithasol a'u trefn fugeiliol yn ogystal ag yn eu darpariaeth gwricwlaidd.

Mae'r Polisi Iaith yn rhoi pwyslais ar ddwyieithrwydd a'r angen i osod sylfeini cadarn ar gyfer y Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar a datblygu ar hyn yn y cyfnodau allweddol sy'n dilyn.

Deilliant 3: Mwy o fyfyrwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Deilliant 4: Mwy o fyfyrwyr 16–19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg, mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith

Cynyddu canran y myfyrwyr 14-16 sy'n astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Canran y myfyrwyr Blwyddyn 11 sy'n cael eu cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg iaith gyntaf sy'n astudio ar gyfer 5 neu fwy o gymwysterau pellach lefel 1 neu lefel 2 drwy gyfrwng y Gymraeg – 69.4%

Beth yw targedau'r awdurdod ar gyfer cynyddu'r ganran hon? Gellir mynegi hyn naill ai fel targedau blynyddol neu fel un targed ar ddiwedd y Cynllun.

2017: 71.2%

2018: 73.3%

2019: 74.9%

Canran y myfyrwyr Blwyddyn 11 sy'n cael eu cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg iaith gyntaf sy'n astudio ar gyfer 2 neu fwy o gymwysterau pellach lefel 1 neu lefel 2 drwy gyfrwng y Gymraeg – 79.4%

Targedau'r awdurdod ar gyfer cynyddu'r ganran hon:

2017: 81.2%

2018: 83%

2019: 85%

Cynyddu canran y dysgwyr 16-19 oed sy'n astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion

Beth yw canran y dysgwyr 16-19 oed sy'n astudio 2 neu fwy o bynciau drwy

a) gyfrwng y Gymraeg b) yn ddwyieithog (e.e. elfennau o gymwysterau/modiwlau)? –
Data i'w gadarnhau

Deilliant 5: Mwy o fyfyrwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg

Gwella darpariaeth a safonau Cymraeg iaith Gyntaf

Canran y disgyblion diwedd y Cyfnod Sylfaen sy'n cyrraedd o leiaf Deilliant 5 mewn iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg/dwyieithog – 88.7%

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 2 sy'n cyrraedd o leiaf Lefel 4 ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg – 89.2%

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 3 sy'n cyrraedd o leiaf Lefel 5 ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg – 92.3%

Beth yw canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyrraedd graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg iaith Gyntaf – 76.3%

Gwella darpariaeth a safonau Cymraeg ail iaith

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 2 sy'n cyrraedd o leiaf Lefel 4 ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg Ail iaith – 0%.

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 3 sy'n cyrraedd o leiaf Lefel 5 ar gyfer asesiadau athro mewn Cymraeg Ail Iaith – 88.3%

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyrraedd graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Llawn – 92.6%

Canran y disgyblion diwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyrraedd graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Byr – D/B.

Pa ganran o'r garfan sydd wedi cofrestru ar gyfer

- (i) TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Llawn – 16.7%
- (ii) TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Byr – d/b
- (iii) heb eu cofrestru ar gyfer y naill na'r llall – 2.1%

Mwy o ddysgwyr â sgiliau iaith Gymraeg lefel uwch

Cyfanswm cofrestriadau Lefel A Cymraeg Iaith Gyntaf:

2015: 45

2016: 75

2017: Data ddim yn gyflawn

Cyfanswm cofrestriadau Lefel A Cymraeg ail iaith:

2015: 11

2016: 1

2017: 8

Deilliant 6: Darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol cyfrwng Cymraeg

Dim data

Deilliant 7: Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus

Dim data